

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum sæcularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus L. De Ne Clerici, vel Monachi sæcularibus negotiis se immisceant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

Præterea excommunicati sunt, qui in causis Ecclesiasticis impediunt, ne quis Litteras Apostolicas impetret, vel litiget coram Iudice Ecclesiastico, Ordinario, vel Delegato, sive indirectè, sive directè, per se, vel per alium, nec non dantes auxilium, consilium, vel favorem, donec Iudici Ecclesiastico, & parti impeditæ satisfecerint, *n. 95*. Item Domini temporales prohibentes suis subditis, ne cum personis Ecclesiasticis contrahant, vel communia obsequia eis exhibeant, sunt excommunicati ipso jure, *nu. 96*. Denique statuitur etiam, ut Prælati, qui pro procuracione, vel servitio impendendo Legato, vel alteri plus extorquent à subditis, quàm impendant, extorta restituant, & tantundem dent pauperibus: Superior verò, apud quem de hoc querela fuit facta, si sit negligens in executione hujus statuti, canonicè puniendus est, *n. 97*.

SERIES CAPITULORVM.

IN ANTIQVIS.

c. 1. n. 9. & duob. seqq.

c. 2. n. 84.

c. 3. n. 88.

c. 4. n. 61. & n. 90.

c. 5. n. 5.

c. 6. n. 16. & tribus seqq.

c. 7. n. 63. & n. 90. & 91.

c. 8. n. 97.

c. 9. n. 2. & 3.

c. 10. & ult. num. 20. & pluribus seqq.

IN SEXTO.

c. 1. n. 64. & duob. seqq.

c. 2. n. 6. 12. & 13.

c. 3. n. 92.

c. 4. n. 95.

c. 5. & ult. n. n. 96.

IN CLEMENTINIS.

Clement. unic. num. 77. &

93.

Extravag. un. Inter communes. n. 93.

TITULUS L.

NE CLERICI, VEL MONACHI SÆCULARIBUS negotijs se immisceant.

§. I. Quenam negotia Clericis Sæcularibus, & Regularibus sint permissa, vel prohibita?

Duplex est negotiatio, una improprie dicta, altera proprie dicta, utraque per se est licita, & bona: per accidens tamen, quia occasionem præbet fraudibus, & injustitijs, sæpe est illicita, & mala, *num. 1*. *Ass. 1*. Negotiatio merè lucrativa, & proprie dicta, quæ aliquid emitur principaliter ad hoc, ut immutatum carius vedatur, est prohibita Clericis, & Religiosis, quamvis actus non sit invalidus, *nu. 2*. Quando negotiatio sit licita Clericis, & an etiam si fiat per alium? *nu. 3*. *Ass. 2*. Etiam negotiatio improprie dicta, quando aliquid emitur, ut mutatum, postea vendatur, prohibita censi debet Clericis, & Religiosis, *nu. 4*. Quando hujusmodi negotiatio sit licita Clericis? *n. 5*. *Ass. 3*. Clerici, vel Monachi non solum sub pœna excommunicationis prohibentur, negotiari causâ lucris: sed neque Monachi, nomine proprio possunt conducere possessiones à Clericis, vel Laicis, nec Laici tenere Ecclesias sub titulo conductiois, *nu. 6*. Licetum est Clericis, & Religiosis honestum aliquod artificium exercere ad victum, & vestitum sibi parandum, aut otium fugiendum, *n. 7*.

§. II. An omnibus Clericis interdicta sit negotiatio, & quam penam incurrant Clerici, & Religiosi, qui in casibus non permisis negotiantur?

Negotiatio in primis est prohibita Clericis in Sacris Ordinibus constitutis, imò etiam in Minoribus, si competens Beneficium habeant: sicut etiam alijs non Beneficiatis, secundum probabiliorem sententiam,

n. 8. Clerici, & Religiosi, qui in casibus jure non permisis negotiantur, debent excommunicari. 2. Possunt etiam suspendi ab Officio, imò, & deponi ab Ordine Clericali. 3. Tenentur solvere vectigalia ex rebus, in quibus negotiantur: imò etiam ex alijs bonis proprijs, si ter moniti, non abstineant, *num. 9*. 4. Omnia acquisita à Clericis per negotiationem illicitam, tanquam spolia pertinent ad Cameram Apostolicam, *n. 10*.

§. III. An Clerici possint licitè tractare, & judicialiter cognoscere causas sanguinis?

Clericis in Sacris constitutis non licet exercere judicium sanguinis, nec per se, nec per alios mutilare, aliàs privandi sunt Officio, & Beneficio, imò etiam per censuram Ecclesiasticam compescantur: nec quisquam Clericus litteras dicet, aut scribat pro vindicta sanguinis, *n. 11*. & 12. Idque procedit, non solum in Clericis in Sacris constitutis, sed etiam in non Sacris, seu Minoribus: Imò etiam talis Clericus sit irregularis, si mors, vel mutilatio ex tali scriptura sequatur, *n. 13*. Episcopus, vel alius Clericus habens jurisdictionem temporalem, etsi non possit agitare causas sanguinis, potest tamen eas, sine periculo incurrendæ irregularitatis, delegare alijs, *n. 14*. & 15.

§. IV. Quenam præterea Officia, aut Ministeria sæcularia prohibita sint Clericis?

In primis Clerici non debent esse Ministri, nec Procuratores Laicorum, quod si moniti contrafecerint, & deprehendantur in fraude, occasione negotiorum, illis Ecclesia subvenire non debet, *nu. 16*. Idque intelligendum est de Clericis in Sacris constitutis, aut Beneficiatis, *n. 17*. 2. Prohibetur Clericis, ne procuraciones, aut jurisdictiones sæculares exercere præsumant, alioquin deponendi sunt ab Ecclesiastico Ministerio: si verò Religiosi fuerint, qui hæc attentarint, strictius puniendi sunt, *n. 18*. 3. Sacerdos non debet gerere Officium Vicecomitis, aut Præpositi sæcularis, alioquin, si hoc agere præsumpserit, & monitus non desiterit, excommunicandus est, *n. 19*. 4. Prohibetur Clericis, ne exercent artem Chirurgiæ, quæ aduisionem, vel incisionem inducit: nec impendant ritum consecrationis, aut benedictionis, purgationis aquæ ferventis, vel frigidæ, salvis prohibitionibus de duellis, *n. 20*. Clericus in Sacris non debet constitui Dux belli: neque Clerici exercere possunt artem Chirurgiæ, etiam citra aduisionem, vel incisionem: nisi causâ pietatis erga personas miserabiles id faciant, *n. 21*. Quibus præterea negotijs sæcularibus in specie prohibeantur Clerici, vel Monachi, se immiscere? *n. 22*.

§. V. De Officio Tabellionis, seu Notarij Clericis, & Religiosis interdicto.

Quær. 1. An, & ob quas causas Officium Tabellionis sit interdictum Clericis, & Monachis, aut Religiosis? Resp. In sacris Ordinibus constitutus per Beneficiorum subtractiones compelli debet, ut ab Officio Tabellionatus desistat, appellatione remotâ, quia est genus quoddam negotiationis: non tamen amittitur, ipso jure, *n. 23*. Quær. 2. Quibus Clericis interdictum sit Officium Tabellionatus? Resp. 1. Clericis constitutis in Ordinibus Sacris, & qui Beneficium Ecclesiasticum habent, *nu. 24*. 2. Etsi Clericus in Sacris sit constitutus, si tamen non habet competens Beneficium, potest exercere Officium Tabellionis.

Kkk kk 3

lio.

lionis. Si verò Clericus in Sacris constitutus, etsi Beneficium non habeat, bona tamen patrimonialia habet, non potest negotiari, adeoque nec exercere Officium Tabellionis, *n. 25. 3.* Clerici in Minoribus constituti, si competens Beneficium habeant, non possunt exercere Officium Notarij, sicut nec illi Clerici, in Minoribus, qui Beneficium non habent, congruam tamen sustentationem habent ex patrimonio, *n. 26.* Qu. 3. In quibus causis, aut casibus Clerici possunt exercere Officium Tabellionatus? Resp. in causa hæresis, favore Fidei, & alijs enumeratis, *n. 27.* Qu. 4. An valeant Instrumenta à Clericis Notarijs confecta? Resp. Valere, etiam in causis sæcularibus confecta, antequam ipsis interdictum est hoc Officium postquam verò Clericis Officium Tabellionatus: publicè est interdictum, non valent eorum gesta postea facta: si verò privatim solum sit interdictum, valent gesta eorum, saltem quoad partes ignorantes, *n. 28.* An, & quando instrumentum factum à Religiosis, sit validum, vel non? *cit. n. 28.*

§. VI. *Quenam Studia, & sub qua pœna Religiosis sint prohibita: & an eadem studia sint etiam prohibita Clericis sæcularibus?*

Religiosi professi ad audiendas, vel legendas Juris civilis Leges, vel Physicam, seu Medicinam exeuntes, nisi intra duos menses ad claustrum redierint, sunt vitandi tanquam excommunicati: & in nulla causa patrocinari possunt: & reversi habere debent ultimum locum, in Choro, Capitulo, mensa, & cæteris, & sine dispensatione Papæ non debent promoveri, *nu. 29.* Est autem excommunicatio hæc lata sententiæ: & præcipitur insuper, ut tam à Diocesanis, & Capitulis ipsorum, in quorum Diocesis tales Regulares excommunicati student, alijs etiam supradictis pœnis obnoxij denuncientur, *n. 30.* Tres conditiones requiruntur ad hanc excommunicationem: aliasque pœnas incurrendas. Prima est, ut Religiosi LL. Civiles, seu Medicinam audiant, vel eis studeant: secunda, ut ad hunc finem audiendi exeant à claustris suis: tertia, ut intra duos menses ad claustra non redeant, *num. 31.* Quando præterea tales Religiosi dictam pœnam excommunicationis incurrant, vel non? *n. 32. & seq.* Extenditur prædicta Constitutio prohibitoria, sub pœna excommunicationis, etiam ad Archidiaconos, Decanos, Plebanos, & alios Clericos dignitates, vel personatus habentes, & omnes Sacerdotes audientes LL. Civiles, vel Medicinam, *n. 34. & 35.* Excipiuntur 1. Rectores Ecclesiarum parochialium, ad quos prædicta Constitutio non extenditur. 2. Clerici inferiores, ut Subdiaconi, & multò magis in minoribus Ordinibus constituti. 3. Clerici sæculares, qui privatim student Juri Civili. 4. Qui à Papa licentiam obtinuerunt, *cit.*

num. 35. Absolvere ab hac excommunicatione potest etiam Episcopus, *n. 36.* Possunt Clerici Sæculares, & Regulares licitè Jus Civile, vel Medicinam, publicè & privatim docere, quas priùs didicerunt, absque, quod incurrant excommunicationem, & alias pœnas, *num. 37.* Possunt Clerici, & Religiosi promoveri ad gradum Doctoratus: & Clerici quidem, qui priùs studuerunt Juri Civili, etiam ad Doctoratum in eodem Jure: Religiosi verò ad Doctoratum in Theologia, & Jure Canonico, *n. 38.*

V. §. II. *De pœnis statutis in Monachos, seu Religiosos, qui habitum Religiosum dimitunt: vel ad studia, sine licentia, accedunt, vel sunt incorrigibiles.*

Quar. 1. Quam pœnam incurrant Religiosi, qui habitum Regularem temerè dimitunt? Resp. sententiam excommunicationis, ipso facto, *num. 39.* Quænam conditiones repuntur ad hanc censuram incurrendam? *n. 40.* Quando præterea ob dimissionem habitus Regularis, incurrat excommunicatio, vel non? *n. 41. & 42.* Quar. 2. Quam pœnam incurrant Religiosi accedentes ad studia, sine Prælati licentia? Resp. pœnam excommunicationis, ipso facto, *num. 43.* Quando hæc pœna non habeat locum? *n. 44.* An ad hanc licentiam dandam, requiratur tantum consilium, an vero etiam consensus Conventus? *cit. n. 44.* Præterea alia sententia excommunicationis lata est in Doctores, sive Magistros, qui scienter doceant Religiosos, qui habitum suo dimisso, Leges, vel Medicinam audiunt, aut in suis scholis retinere præsumunt, quam ipso facto incurrant, *num. 45.* Hinc colligitur, quæ ad hanc censuram incurrendam requirantur, *cit. nu. 45. & seq.* Hæc Constitutio habet locum in solis Religiosis, *cit. n. 46.* Qu. 3. Quomodo puniendi sint Monachi, seu Religiosi incorrigibiles? Resp. Monachi, qui sæculariter vivunt, ad Regularem observantiam compelli debent: Quod si sint incorrigibiles, Monachi alterius Ordinis (si Monasterium non potest ex ejusdem Ordinis Religiosis reformari) sunt inducendi, *n. 47.* An, & quæ ratione Ordinis Regula obliget sub præcepto? *n. eod.*

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.

c. 1. n. 22.	§. Nullus, n. 20. & seq.
c. 2. n. 16.	
c. 3. n. 29.	c. 10. & ult. in princ. n. 30. & seq. & §. Quia verò, n. 34. & dicitur seqq.
c. 4. n. 18.	
c. 5. in princ. n. 11. & §. Jubemus, n. 19.	
c. 6. in princ. n. 2. & in fine, n. 6. & 7.	
c. 7. n. 47.	
c. 8. n. 23. & tribus seq.	
c. 9. in princ. n. 12. & seq.	

IN SEXTO.

c. 1. n. 35.
c. 2. nu. 39. & 40. & 41.
& seq. & n. 45. & seq.
c. 3. & ult. n. 14. & 15.

